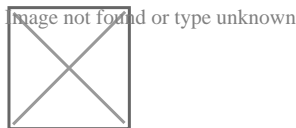

Αυτοκράτορες της Ρωμανίας: ελληνικής καταγωγής και με ελληνική εθνική συνείδηση (Μανώλης Καρακώστας, MSc Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επαγγελματίας Υγείας - Ερευνητής)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=163430>]

Δείξαμε λοιπόν, πως οι περιοχές της Μ. Ασίας από τις οποίες κατάγονταν οι Αυτοκράτορες ήταν ελληνικές, προ πολλών αιώνων, και εξακολουθούσαν να είναι κατά την ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδο, οπότε ο ελληνισμός σε αυτές δεν χάθηκε, παρ' όλες τις μορφολογικές αλλαγές που υπήρχαν ανά μέσω των αιώνων, αφού όσοι λαοί πέρασαν από την Μ. Ασία εξελληνίστηκαν και αφομοιώθηκαν πλήρως, όπως οι Γαλάτες και οι Γότθοι.[61] Παρ' όλες τις εγκαταστάσεις άλλων λαών, ο αριθμός τους δεν ήταν τέτοιος ώστε να αλλοιωθεί ο ιθαγενής πληθυσμός, και γενικά η Μ. Ασία ήταν ελληνική όσο η Κάτω Ιταλία και η Σικελία,[61] επομένως και οι κάτοικοι της εποχής που εξετάζουμε ήταν Έλληνες, όπως και οι Βασιλείς. Το πρόβλημα όμως που δημιουργείται στην βυζαντινή εποχή είναι η εγκατάσταση άλλων λαών σε αυτήν, κυρίως Αρμενίων, καθ' όλη την ιστορική διάρκεια της Αυτοκρατορίας, αλλά ειδικότερα τον 10ο αιώνα στην Καππαδοκία.[62, 63] Οι μετακινήσεις πληθυσμών ήταν κάτι σύνηθες στην Αυτοκρατορία, αφού ήταν μια πολιτική για την φύλαξη των συνόρων, και γινόταν σε πάρα πολλές περιοχές, όπως Θράκη, Μακεδονία, Ιλλυρία, Μ. Ασία.[64] Όμως, παρά την ύπαρξη κι άλλων λαών, υφίστατο διάκριση μεταξύ των πληθυσμών, όπως φαίνεται από τις εντάσεις που είχαν δημιουργηθεί μεταξύ Ελλήνων Καππαδοκών και Αρμενίων,[65] αλλά και με την γενικότερη δυσπιστία και προκατάληψη των Βυζαντινών έναντι των Αρμενίων, και αυτό μπορεί να φανεί από το ότι οι Βυζαντινοί συγγραφείς σε αναφορές τους φρόντιζαν να αναφέρουν αν ένα πρόσωπο είναι Αρμένιος ή αρμενικής καταγωγής.[66]

Με αφορμή την επισήμανση αυτή, μπορούμε να κάνουμε άλλη μια διαπίστωση για την καταγωγή των Αυτοκρατόρων, ότι δηλαδή σε καμία ιστορική αναφορά, είτε από παλιούς είτε από νεώτερους ιστορικούς δεν αναφέρεται κανείς ως Αρμένιος, όπως συμβαίνει με άλλους Αυτοκράτορες. Οπότε, αυτή η αποσιώπηση, μπορεί να θεωρηθεί ως μια έμμεση μαρτυρία, που αυτόματα μας παραπέμπει στην ελληνική καταγωγή αυτών. Εξ άλλου, τον 11ο αι. η αρμενική αριστοκρατία άρχισε να εγκαθιδρύεται στην Κιλικία, όπου και δημιουργήθηκε το ανεξάρτητο βασίλειο της Αρμενίας, οπότε κι απ' αυτό το περιστατικό φαίνεται η διαφοροποίηση μεταξύ των δύο λαών. Αυτός ήταν ο λόγος άλλωστε, που κατά την περίοδο των Κομνηνών οι Αρμένιοι ευγενείς είναι πολύ λιγότεροι απ' ό,τι στο παρελθόν.[66] Τέλος, για να φανεί η εθνογραφία της Μ. Ασίας την βυζαντινή εποχή, παραθέτουμε την αναφορά του σπουδαίου βυζαντινολόγου Ch. Dielh που λέει, ότι «εντούτοις η εξ ολοκλήρου ελληνική Μικρά Ασία παρέμεινε συνδεδεμένη με την αυτοκρατορία και γι' αυτό παρέμεινε για πολύ καιρό η μεγάλη δύναμη της μοναρχίας»,[67] συμπληρώνοντας πως από τον Άλυ ποταμό (αρχίζει κοντά στην Σεβάστεια, περνάει από την κεντρική Μ. Ασία και εκβάλλεται ανατολικά της Σινώπης) και δυτικά ήταν αμιγώς ελληνική.[67]

Αφού αποδείξαμε την ελληνική καταγωγή των Αυτοκρατόρων, ας δούμε τώρα και την εθνική συνείδηση που είχαν. Παραπέμπουμε λοιπόν, σε μια αναφορά της Άννας Κομνηνής, στην «Αλεξιάδα», που κάνει λόγο για το εκπαιδευτήριο ορφανών που είχε ιδρύσει ο πατέρας της, λέγοντας ότι «και έστιν ιδείν και Λατίνον ενταύθα

παιδοτριβούμενον και Σκύθην ελληνίζοντα και Ρωμαίων τα των Ελλήνων συγγράμματα μεταχειριζόμενον και τον αγράμματον Έλληνα ορθώς ελληνίζοντα.», η οποία σε άλλο σημείο καυχιέται ότι είχε σπουδάσει «ες άκρον το ελληνίζειν». Επίσης, ο Μιχαήλ Ψελλός αναφέρει ότι ο Ρωμανός Γ' είναι αναθρεμμένος «λόγοις ελληνικοίς».[68] Γενικότερα στην διάρκεια της Αυτοκρατορίας, η στοιχειώδης εκπαίδευση αποτελούταν εκτός από το Ψαλτήρι και την Βίβλο, κυρίως με την διδασκαλία αρχαίων ελληνικών κειμένων ρητορικής, ιστορίας και φιλοσοφίας.[69] Από τα χωρία και τις αναφορές αυτές ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί ότι η παιδεία που δινόταν την εποχή εκείνη ήταν ελληνική, πράγμα διόλου ασήμαντο, αφού η παιδεία είναι αυτή που διαμορφώνει την συνείδηση του κόσμου, και πολλές φορές είναι πιο σημαντική από την φυλετική καταγωγή. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο με την εκμάθηση του μαθήματος της ιστορίας, αφού αποτελεί καταλύτη για την διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, και η ιστορία που διδάσκονταν οι Βυζαντινοί ήταν η ελληνική, δηλαδή αυτή των προγόνων τους.

Κλείνουμε με μία αναφορά ακόμα, την επιστολή του Ιωάννη Βατάτζη στον πάπα Γρηγόριο Θ' (1227 - 1241), που δείχνει την ελληνική συνείδηση την δική του, του κόσμου και των προγόνων του. Αναφέρει χαρακτηριστικά πως «στο δικό μας γένος των Ελλήνων βασιλεύει η σοφία», και αλλού πως «οι ιδρυτές της δυναστείας μου, αυτοί από το γένος των Δουκών και των Κομνηνών, για μην αναφέρω και τους άλλους, οι οποίοι κατάγονται από γένη ελληνικά». [70]Μάλιστα, από αυτήν την δεύτερη αναφορά μπορεί να εξακριβωθεί πως η καταγωγή των Κομνηνών, των Δουκών και των άλλων Αυτοκρατόρων ήταν ελληνική, όπως ξεκάθαρα αναφέρει ο Βασιλιάς Ιωάννης.

Στο παρόν άρθρο, εξετάστηκε η καταγωγή των Αυτοκρατόρων της Ρωμανίας, από το 1028 μέχρι και το τέλος της Αυτοκρατορίας, μέσα από αναφορές σύγχρονων ιστορικών του κράτους, όπως και νεώτερων. Επιπροσθέτως, ερευνήθηκαν οι τόποι καταγωγής των Αυτοκρατόρων, για να διαπιστωθεί η εθνικότητά τους, καθώς επίσης και η εθνική τους συνείδηση. Από την όλη πορεία της έρευνας λοιπόν, και από τα ευρήματα που προέκυψαν από αυτήν, φαίνεται πως όλοι οι Αυτοκράτορες τουλάχιστον των τελευταίων τεσσάρων και πλέον αιώνων, 425 ετών για την ακρίβεια, ήταν ελληνικής καταγωγής και είχαν ελληνική εθνική συνείδηση.

Βιβλιογραφία

61. Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος (1932), Ιστορία του Ελληνικού Έθνους: από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι του 1930, προσθήκες, σημειώσεις και βελτιώσεις υπό Παύλου Καρολίδου, τόμος 4, μέρος Β', σελ. 300-302, εκδόσεις Ελευθερουδάκης, Αθήνα

62.

- <http://asiaminor.ehw.gr/forms/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaId=4743#chapter>
63. Hovannisian Richard G. (2004), *The Armenian People From Ancient to Modern Times, Volume I: The Dynastic Periods: From Antiquity to the Fourteenth Century*, σελ. 243 Palgrave Macmillan
64. «Οι μετακινήσεις πληθυσμών στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία», <http://www.hellenicarmors.gr/media/pdf/articles/01/oi-metakinhseis-plhthysmwn-sthn-byzantin-h-aytokratoria.pdf>
65. Hovannisian Richard G. (2004), *The Armenian People From Ancient to Modern Times, Volume I: The Dynastic Periods: From Antiquity to the Fourteenth Century*, σελ. 243, Palgrave Macmillan
66. <http://asiaminor.ehw.gr/forms/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaId=4743#chapter>
67. Charles Diehl (2002), *Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας*, τόμος Γ', σελ. 368, 367, εκδόσεις Ηλιάδη, Α' έκδοση 1920
68. Παν. Κ. Χρήστου (1993), «Αναβίωσις του ονόματος «Έλληνες»», *Οι περιπέτειες των εθνικών ονομάτων των Ελλήνων*, Α' έκδοση 1960, εκδόσεις Κυρομάνος, http://pheidias.antibaro.gr/Hellas_names/Christou2.html
69. Σπύρος Παναγόπουλος, *Η Ανώτατη Εκπαίδευση στο Βυζάντιο*, <http://www.eriande.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio4/praktika1/pa>
70. <http://www.impantokratoros.gr/F20A9610.el.aspx>